

2018/2102(INI)

23.11.2018

LAUSUNTO

maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunnalta

talous- ja raha-asioiden valiokunnalle

kilpailupolitiikkaa koskevasta vuosikertomuksesta
2018/2102(INI)

Valmistelija: Angélique Delahaye

PA_NonLeg

EHDOTUKSET

Maatalouden ja maaseudun kehittämisen valiokunta pyytää asiasta vastaavaa talous- ja raha-asioiden valiokuntaa sisällyttämään seuraavat ehdotukset päätöslauselmaesitykseen, jonka se myöhemmin hyväksyy:

- A. ottaa huomioon, että unionin kilpailulainsäädäntö on laadittu teollisuus- ja palvelualoja varten;
- B. ottaa huomioon, että Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 42 artiklassa määrätään, että kilpailusääntöjä sovelletaan maataloustuotteiden tuotantoon ja kauppaan vain siltä osin kuin Euroopan parlamentti ja neuvosto määrittävät, ottaen huomioon maatalousalan erityisluonne ja merkitys; ottaa huomioon, että komissio perusti tammikuussa 2016 asiantuntijaryhmän (maalousmarkkinoiden työryhmä) pyrkimyksenä parantaa maanviljelijöiden asemaa elintarvikeketjussa; ottaa huomioon, että marraskuussa 2016 esitetystä loppukertomuksessaan maatalousmarkkinoiden työryhmä esitti ehdotuksia muun muassa siitä, miten markkinoiden avoimuutta vahvistetaan, miten ketjun sisäisiä sopimussuhteita parannetaan ja miten oikeudellisia mahdollisuuksia maanviljelijöiden yhteistoimien järjestämiseen kehitetään; katsoo – ottaen huomioon maataloustoiminnan luontaiset ja rakenteelliset erityispiirteet – että unionin lainsäätäjä on vuodesta 1962 lähtien aina puolustanut maatalousalan erityisasemaa pantaessa täytäntöön kilpailulainsäädäntöä, jota ei voida soveltaa tähän taloudenalaan samoin kuin muihin aloihin;
- C. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksessa ja unionin oikeuskäytännössä yhteinen maatalouspolitiikka (YMP) on ensisijaista kilpailulainsäädäntöön nähden;
- D. ottaa huomioon, että SEUT-sopimuksen 39 artiklan mukaan YMP:n tavoitteena on taata maatalousväestölle ja Euroopan maaseutualueilla asuville kohtuullinen elintaso, erityisesti lisäämällä maataloudessa työskentelevien henkeä kohti laskettuja tuloja, vakauttaa markkinoita ja varmistaa tarvikkeiden saatavuus;
- E. ottaa huomioon, että tulevan YMP:n tavoitteena olisi vastaavasti oltava sellaisen älykkään, joustavan ja monipuolisen maatalousalan edistäminen, jolla taataan elintarvikeeturva, tuetaan ympäristönhoitoa ja ilmastotoimia ja edistetään unionin ympäristö- ja ilmastotavoitteita sekä lujitetaan maaseutualueiden sosioekonomista rakennetta;
- F. ottaa huomioon, että vuoden 2013 YMP:n uudistuksella, koontiasetuksen tarkistamisella sekä komission vuoden 2018 ehdotuksilla on pyritty vahvistamaan viljelijöiden asemaa elintarvikeketjussa;
- G. ottaa huomioon, että hyvän kauppatavan vastaisia käytäntöjä yritysten välillä elintarvikeketjussa koskevan direktiivin erityistavoitteina ovat markkinoiden vakauden säilyttäminen, maataloustuottajien tulojen lisääminen ja maatalouden kilpailukykyyn parantaminen; katsoo, että komission ehdotus, joka koskee hyvän kauppatavan vastaisten käytäntöjen torjumista yritysten välillä elintarvikeketjussa, on erittäin tärkeä askel valtasuhteiden tasapainottamiseksi ketjussa ja avoimuuden lisäämiseksi ostajien ja toimittajien suhteissa sekä kestävämmän ja kilpailukykyisemmän elintarvikeketjun aikaansaamiseksi viljelijöiden, kuluttajien ja ympäristön eduksi;

- H. ottaa huomioon, että viimeisten vuosikymmenten aikana maatalouden tuotantopanosten hintojen suuntaus on ollut jatkuvasti nouseva¹, kun taas maanviljelijöiden tuotannostaan saamien tuottajahintojen kehitys on pysähtynyt;
- I. ottaa huomioon, että maatalouden poikkeuksellinen asema on tullut entistäkin tärkeämmäksi markkinalähtöisessä YMP:ssä ja maatalousmarkkinoiden globalisoituessa, ja katsoo, että komission ja kansallisten kilpailuviranomaisten olisi jatkossakin otettava tämä huomioon laadittaessa ja pantaessa täytäntöön toimintapolitiikkoja sekä valvottaessa niiden toteuttamista;
- J. ottaa huomioon, että unionin yleiseen talousarvioon sovellettavista varainhoitosäännöistä annetun asetuksen (koontiasetus) maataloutta koskeva osa on huomattava edistysaskel YMP:lle, sillä siinä säädetään SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltamista koskevasta yksiselitteisestä poikkeuksesta tuottajaorganisaatioiden osalta;
- K. toteaa, että unionin tuomioistuimelle esitetty ennakkoratkaisupyyntö asiassa *Président de l'Autorité de la concurrence* vastaan *Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) ja muut* on osoitus siitä, että tuottajat, tuottajaorganisaatiot ja tuottajaorganisaatioiden yhteenliittymät tarvitsevat toiminnassaan enemmän oikeusvarmuutta², erityisesti sen vuoksi, että tälle alalle on ominaista erittäin hajaantunut tarjonta, keskittynyt kysyntä ja vaikeus hallita tarjontaa ja ennakoita kysyntää; ottaa huomioon, että unionin tuomioistuimen antama tuomio, joka koskee kilpailusääntöjen soveltamista tuottajiin ja tuottajaorganisaatioihin, on ratkaisevassa asemassa selvennettäessä tuottajaorganisaatioiden tehtäviin liittyviä implisiittisiä poikkeuksia;
1. huomauttaa, että unionin kilpailulainsäädännöllä ei ole saavutettu toivottuja tuloksia, koska sitä sovelletaan reilun kilpailun puolustamiseksi kaikkien sisämarkkinoiden toimijoiden välillä painottaen erityisesti kuluttajien etuja ja tosiasiasa elintarvikeketjussa vallitsee epätasa-arvo, joka aiheuttaa maataloustuottajille sietämättömän kovia paineita; katsoo, että kuluttajien ja maataloustuottajien etuja olisi pidettävä yhtä tärkeitä;
  2. katsoo, että maataloustoiminnan erityispiirteiden vuoksi kollektiiviset organisaatiot ovat välttämättömiä, jotta voidaan vahvistaa alkutuottajien asemaa elintarvikeketjussa ja saavuttaa SEUT-sopimuksen 39 artiklassa määritellyt YMP:n tavoitteet; katsoo myös, että tuottajaorganisaatioiden ja niiden yhteenliittymien kollektiivisia toimia – tuotannon suunnittelu, myyntineuvottelut ja sopimusjärjestelyt mukaan luettuina – on sen vuoksi pidettävä yhteensopivina SEUT-sopimuksen 101 artiklan kanssa; korostaa, että viljelijöiden saattaminen yhteen tuottajaorganisaatioissa vahvistaa heidän asemaansa toimitusketjussa;
  3. katsoo, että toimialakohtaisten organisaatioiden malli on onnistunut hallinnointimuoto alalla, sillä sen avulla kaikki alan toimijat, jotka ovat siinä tasapuolisesti edustettuina, voivat järjestäytyä ja viestiä organisoidusti keskenään ja se mahdollistaa taloudellisten ja teknisten tietojen välittämisen, markkinoiden avoimuuden lisäämisen ja riskien ja etujen

---

¹ Eurostatin tiedot maataloustuotteiden hintaindekseistä (apri_pi); ks. myös Euroopan parlamentin 19. tammikuuta 2012 antaman päätöslauselman ”Maatilojen tuotantopanosten toimitusketju: rakenne ja vaikutukset” johdanto-osan B kappale (EUVL C 227 E, 6.8.2013, s. 3).

² Unionin tuomioistuimen tuomio, 14. marraskuuta 2017, *Président de l'Autorité de la concurrence* vastaan *Association des producteurs vendeurs d'endives (APVE) ja muut*, C-671/15, ECLI:EU:C:2017:860.

tasaisemman jakautumisen; katsoo, että YMP:llä olisi edistettävä erilaisia asianmukaisesti järjestettyjä yhteistyömalleja, kuten nykyinen malli, jotta voidaan helpottaa Euroopan tasolla toimivien toimialakohtaisten organisaatioiden perustamista;

4. katsoo, että nykyisen suuntauksen mukaisesti tuottajaorganisaatioiden ja toimialakohtaisten organisaatioiden valtuuksia täytyy vahvistaa edelleen, jotta viljelijöiden neuvotteluvoima saataisiin tasapainoon elintarvikeketjun vähittäismyyjien neuvotteluvoiman kanssa; katsoo, että EU:n yhteisrahoitusta tällaisten organisaatioiden perustamista ja toimintaa varten olisi lisättävä;
5. pyytää komissiota helpottamaan kollektiivisten markkinoiden hallintavälineiden soveltamista kriisitilanteissa sellaisten työkalujen avulla, jotka eivät vaadi julkisia varoja, kuten tuotteen vetäminen markkinoilta elintarvikeketjun toimijoiden välisen sopimuksen nojalla; toteaa, että toimialakohtaiset organisaatiot voisivat soveltaa itse tätä toimenpidettä;
6. katsoo, että tuotteiden tuominen unionin markkinoille sellaisista kolmansista maista, jotka eivät noudata samoja sosiaalisia, terveys- ja ympäristövaatimuksia, asettaa eurooppalaiset tuottajat epäoikeudenmukaiseen kilpailutilanteeseen; vaatii näin ollen, että haavoittuvia aloja suojellaan ja että sekä tulevaisuudessa että parhaillaan käytävissä kauppaneuvotteluissa sovelletaan maataloustuotteisiin järjestelmällisesti vastavuoroisuus- ja vaatimustenmukaisuusperiaatteita; kehottaa komissiota ottamaan tämän näkökohdan huomioon brexit-neuvotteluissa;
7. korostaa, että unionin sisämarkkinoille pääsyn ehtona olisi oltava hygienia-, kasvinsuojelu- ja ympäristönormien noudattaminen; pyytää komissiota reilun kilpailun takaamiseksi edistämään toimenpiteiden ja valvonnan vastaavuutta kolmansien maiden ja unionin välillä ympäristönormien ja elintarvikkeiden turvallisuutta koskevien normien alalla; panee merkille, että ympäristöön ja eläinten hyvinvointiin liittyvät mahdollisimman tiukat vaatimukset voivat tarkoittaa korkeampia kustannuksia ja vaatimusten alentaminen voi siten olla reilun kilpailun vastaista; suosittelee, että komissio tutkii tapoja kilpailupolitiikan soveltamisalan laajentamiseen, jotta voidaan estää tällainen sisämarkkinoilla tapahtuva ja sisämarkkinoille tuotavien tuotteiden polkumyynti;
8. kehottaa komissiota ottamaan huomioon kolmansien maiden kanssa tehdyistä kauppasopimuksista aiheutuvien markkinoiden vääristymien vaikutukset viljelijöihin pitäen mielessä heidän hauraan taloudellisen tilanteensa ja olennaisen merkityksensä yhteiskunnassamme, sillä maatalousmarkkinoille on tyypillistä maataloushintojen voimakas heilahtelu, joka heikentää entisestään viljelijöiden asemaa elintarvikeketjussa;
9. huomauttaa, että ilmastokatastrofit, joille viljelijät altistuvat, vaikuttavat markkinoihin ja heikentävät heidän asemaansa elintarvikeketjussa; muistuttaa, että polkumyyntin vastaisissa unionin säännöissä³, joita sovelletaan muun muassa maatalousalaan, katsotaan, että ympäristöön liittyvä polkumyynti luo epäreilua kilpailua; pyytää ottamaan huomioon unionin kansalaisten edut, jotka vaativat kestäväää ja ympäristöystävällistä yhteiskuntaa; kehottaa näin ollen komissiota ottamaan huomioon sisämarkkinoiden toiminnan ja yhteiskunnalle koituvat edut kokonaisuudessaan ja mahdollistamaan poikkeukset kilpailusäännöistä sekä horisontaalisen että vertikaalisen yhteistyön helpottamiseksi

---

³ COM(2013)0192.

kestävyyttä koskevilla aloitteilla;

10. painottaa, että ”kohtuullisen hinnan” käsite ei saa tarkoittaa vain alinta mahdollista hintaa kuluttajalle, vaan hinnan on oltava perusteltu ja mahdollistettava se, että kaikki elintarvikeketjun osapuolet saavat kohtuullisen korvauksen; painottaa, että kuluttajia kiinnostavat muutkin seikat kuin alhaiset hinnat, kuten eläinten hyvinvointi, ympäristön kestävyys, maaseudun kehittäminen ja aloitteet antibioottien käytön vähentämiseksi ja mikrobilääkeresistanssin välttämiseksi; kannustaa jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisia ottamaan huomioon kestäväällä tavalla tuotettujen elintarvikkeiden kuluttajakysynnän, mikä edellyttää julkishyödykkeiden arvon ottamista enemmän huomioon elintarvikkeiden hinnoittelussa; pyytää tässä yhteydessä, että unionin kilpailupolitiikassa katsottaisiin ”halpoja elintarvikkeita” koskevaa pienintä yhteistä nimittäjää syvemmmälle; katsoo, että tuotantokustannukset on otettava kaikilta osin huomioon sovittaessa hinnoista vähittäiskauppioiden/jalostajien ja tuottajien välisissä sopimuksissa, niin että hinnat kattavat ainakin kustannukset;
11. toistaa ehdotuksen siitä, että asetuksen (EU) N:o 1308/2013 (yhteisiä markkinajärjestelyjä (YMJ) koskeva asetus) säännökset, joiden nojalla tarjonnan sääntelytoimia voidaan soveltaa juustoihin, joilla on suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä (150 artikla), kinkkuihin, joilla on suojattu alkuperänimitys tai suojattu maantieteellinen merkintä (172 artikla), ja viineihin (167 artikla), laajennetaan koskemaan myös muita laatumerkinnöillä varustettuja tuotteita, jotta tarjonta voitaisiin helpommin mukauttaa kysyntään;
12. korostaa, että komission arvioinnin käsite ”merkitykselliset markkinat” on määriteltävä uudelleen ja sen on katsottava tarkoittavan koko asianomaista alaa, jotta vältettäisiin rajoittavat tulkinnot;
13. korostaa, että ehdotettu suorien tukien enimmäismäärä voi heikentää huomattavasti keskikokoisten tilojen kilpailukykyä;
14. pitää myönteisenä, että koontiasetuksella luodaan menettely, jonka mukaan ryhmä viljelijöitä voi pyytää komissiolta ei-sitovaa lausuntoa siitä, onko tietty kollektiivinen toiminta YMJ-asetuksen 209 artiklassa tarkoitetun kilpailusääntöjä koskevan yleisen poikkeuksen mukaista; kehottaa komissiota maatalousmarkkinoita käsittelevän työryhmän suositukset huomioon ottaen selventämään maatalousalaa koskevan yleisen poikkeuksen soveltamisalaa ja sen päällekkäisyyttä 149 ja 152 artikloissa säädettyjen poikkeusten kanssa ja määrittämään siten kyseiset poikkeukset tarkemmin niin, että SEUT-sopimuksen 101 artiklan soveltaminen voitaisiin tarvittaessa keskeyttää;
15. toteaa, että vähämerkityksisen tuen tuottajakohtainen enimmäismäärä maatalousalalla kaksinkertaistettiin vuonna 2013 7 500 eurosta 15 000 euroon, jotta voidaan tukea selviytymistä ilmasto-, terveys- ja talouskriisien lisääntymisestä; huomauttaa, että vähämerkityksisen tuen kansallista enimmäisosuutta muutettiin samaan aikaan vain marginaalisesti 0,75 prosentista 1 prosenttiin kansallisen maataloustuotannon arvosta, mikä on vähentänyt jäsenvaltioiden mahdollisuuksia tukea vaikeuksissa olevia maatiloja; tukee näin ollen komission ehdotusta siitä, että jäsenvaltioille ja alueille olisi annettava jatkossa enemmän joustonvaraa vähämerkityksistä tukea koskevien sääntöjen avulla;

16. tukee komission ehdotusta antaa jäsenvaltioille lisää joustoa höllentämällä maatalouden valtiontukea koskevia sääntöjä, jotta kannustetaan viljelijöitä toteuttamaan vapaaehtoisia säästöjärjestelyjä, niin että nämä voivat paremmin selvitä ilmastosta johtuvien riskien ja terveystarpeiden sekä talouskriisien lisääntymisestä;
17. pitää tervetulleena koontiasetuksen myötä tulleita muutoksia, jotta jatkossa on helpompi soveltaa YMJ-asetuksen 222 artiklan säännöksiä, joissa sallitaan väliaikaiset poikkeukset kilpailulainsäädännöstä; kehottaa komissiota kuitenkin selventämään, miten sovelletaan asetuksen (EU) N:o 1308/2013 219 ja 222 artiklaa, jotka koskevat toimenpiteisiin ryhtymistä markkinahäiriöiden ja markkinoiden vakavien epätasapainotilojen tapauksessa, sillä näiden molempien säännösten osalta nykyisin vallitsevan oikeudellisen epävarmuuden vuoksi kukaan ei sovelta näitä säännöksiä, koska pelkona on jäsenvaltioiden kilpailuviranomaisten asettamien sääntöjen mahdollinen rikkominen;
18. korostaa, että aikoina, jolloin markkinoilla on vakavia epätasapainotiloja, maatalousala on uhattuna ja peruselintarvikkeiden tarjontaan kohdistuvat mahdolliset uhat koskettavat kaikkia kansalaisia, markkinalähtöisen YMP:n on tarjottava maataloustuottajille tukea ja myönnettävä määräaikaista ja täysin perusteltuja lisäpoikkeuksia kilpailusäännöistä maataloustuottajien, tuottajaorganisaatioiden, niiden yhteenliittymien ja hyväksytyjen toimialakohtaisten organisaatioiden välillä tehtyihin sopimuksiin ja päätöksiin; katsoo lisäksi, että on käytettävä YMJ-asetuksen 164 artiklassa säädettyä mahdollisuutta laajentaa YMJ-asetuksen 222 artiklassa tarkoitettujen hyväksytyjen maatalousalan organisaatioiden tekemien sopimusten tai päätösten sääntöjen soveltamisalaa;
19. ottaa huomioon, että on tapahtunut merkittävä horisontaalinen ja vertikaalinen rakenneuudistus, joka on johtanut jo ennestään keskittyneiden siementen, maatalouskemikaalien, lannoitteiden, eläingenetiikan ja maatalouskoneiden sekä jalostus- ja vähittäismyyntialojen keskittymiseen entisestään; pyytää komissiota tähän liittyen ja Bayer-ryhmän ostettua Monsanto-yhtiön varmistamaan, että unionin viljelijöiden ja kansalaisten etuja ja ympäristöä suojellaan, sillä yhdessä nämä yhtiöt hallitsevat noin 24:ää prosenttia maailman torjunta-aineiden markkinoista ja 29:ää prosenttia maailman siemenmarkkinoista; katsoo, että komission on arvioitava kattavasti ja kokonaisvaltaisesti maatalouden tuotantopanosten tuottajien, myös kasvinsuojeluaineiden tuottajien, yrityssulautumien ja -kauppojen vaikutuksia maatiloihin, niin että viljelijöillä on mahdollisuus saada parempilaatuisia innovatiivisia tuotteita, joilla on vähemmän ympäristövaikutuksia ja joiden hinnat ovat kilpailukykyisiä;. korostaa, että tällaiset sulautumat ja kaupat voivat vahingoittaa kilpailua ja heikentää keskeisten tuotteiden saatavuutta viljelijöille; katsoo, että kaupan pitämisen vaatimuksia, jotka koskevat siementen ja kasvien lisäysaineistoa vähäiseen käyttötarkoitukseen, on kevennettävä ja tehtävä joustavammiksi.

**TIEDOT HYVÄKSYMISESTÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

Hyväksytty (pvä)	22.11.2018
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 31 -: 0 0: 3
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Daniel Buda, Nicola Caputo, Jacques Colombier, Michel Dantin, Paolo De Castro, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Luke Ming Flanagan, Karine Gloanec Maurin, Esther Herranz García, Jan Huitema, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Philippe Loiseau, Mairead McGuinness, Giulia Moi, Ulrike Müller, James Nicholson, Maria Noichl, Maria Lidia Senra Rodríguez, Ricardo Serrão Santos, Marc Tarabella
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Angélique Delahaye, Maria Heubuch, Anthea McIntyre, John Procter, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet sijaiset (200 art. 2 kohta)	Stanisław Ożóg, Monika Vana

**LOPULLINEN ÄÄNESTYS NIMENHUUTOÄÄNESTYKSENÄ
LAUSUNNON ANTAVASSA VALIOKUNNASSA**

31	+
ALDE	Jan Huitema, Ulrike Müller
ECR	Anthea McIntyre, James Nicholson, Stanisław Ożóg, John Procter
ENF	Jacques Colombier, Philippe Loiseau
PPE	Daniel Buda, Michel Dantin, Angélique Delahaye, Albert Deß, Herbert Dorfmann, Norbert Erdős, Esther Herranz García, Peter Jahr, Jarosław Kalinowski, Norbert Lins, Mairead McGuinness, Sofia Ribeiro, Annie Schreijer-Pierik
S&D	Clara Eugenia Aguilera García, Eric Andrieu, Nicola Caputo, Paolo De Castro, Karine Gloanec Maurin, Maria Noichl, Ricardo Serrão Santos, Marc Tarabella
Verts/ALE	Maria Heubuch, Monika Vana

0	-

3	0
EFDD	Giulia Moi
GUE/NGL	Luke Ming Flanagan, Maria Lidia Senra Rodríguez

Symbolien selitys:

- + : puolesta
- : vastaan
- 0 : tyhjää